

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

м. Кропивницький – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.
2. Анотація до дисципліни.
3. Мета і завдання дисципліни.
4. Формат дисципліни.
5. Результати навчання.
6. Обсяг дисципліни.
7. Ознаки дисципліни.
8. Пререквізити.
9. Технічне та програмне забезпечення/обладнання.
10. Політика курсу.
11. Навчально-методична карта дисципліни.
12. Система оцінювання та вимоги.
13. Рекомендовані джерела інформації.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ТЕОРІЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ
Викладач	Бондаренко Ганна Семенівна, старший викладач кафедри історії археології, інформаційної та архівної справи
Контактний телефон	066-582-00-32
E-mail:	anankan.777@gmail.com
Консультації	<i>очні</i> – відповідно до затвердженого графіка консультацій; <i>онлайн</i> – е-листування, у месенджері (Facebook-Messenger), вебінари на платформі Zoom(за запитом здобувача)
Система дистанційного навчання	moodle.kntu.kr.uaDistancelearningCNTU

2. Анотація до дисципліни

Як у житті окремої людини, так і в повсякденній діяльності організації прийняття рішень становить дуже важливий етап, що визначає майбутнє.

Особливість фахової підготовки фахівця зумовлює необхідність розгляду насамперед специфіки прийняття рішення окремою людиною та особливостей прийняття управлінського рішення; зокрема питань психологічних особливостей прийняття рішень, етапів, методів ТПР тощо. У розвитку прийняття рішень як наукового напряму беруть участь математики, психологи, політологи, фахівці зі штучного інтелекту, теорії організацій, інформатики.

Індивідуальні задачі теорії прийняття рішень досить поширені у суспільстві. Незважаючи на існування колегій, правління і рад, звичайно, велика роль належить центральній фігурі у системі координат організації прийняття рішень, яка визначає курс, стратегію і тактику дій на кожен наступний період. Політичні партії також мають своїх лідерів. Від особистих якостей таких осіб залежить дуже багато, адже вони володіють умінням домовлятися з іншими, переконувати їх у правильності тих чи інших дій. Тому у даному навчальному курсі відводиться посилена увага саме до процесів прийняття індивідуальних рішень.

3. Мета і завдання дисципліни

Мета викладання дисципліни «Теорія прийняття рішень»: надати студентам системне уявлення про процес формування й ухвалення управлінського рішення та методи оцінювання їх ефективності.

Завдання дисципліни:

- 1) ознайомити студентів із загальними засадами теорії прийняття рішень, впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовищ на реалізацію альтернатив, з розробкою управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику;
- 2) поглибити знання студентів щодо психологічних аспектів управлінських рішень;
- 3) сформувати системне уявлення про методи прийняття, оцінки, організації та контролю виконання управлінських рішень;
- 4) виховувати у студентів зацікавленість у необхідності вивчення психологічних особливостей управлінської діяльності;
- 5) формувати у студентів навички діяти відповідно до своїх професійних обов'язків у конкретних ситуаціях;
- 6) сформувати вміння використовувати набуті знання у практичній професійній діяльності.

4. Формат дисципліни

Для денної форми навчання:

Викладання курсу передбачає для засвоєння дисципліни традиційні лекційні заняття із застосуванням електронних презентацій у поєднанні з практичними роботами, виконанням самостійно підготовлених завдань.

Формат очний (offline / Facetoface).

Для заочної форми навчання:

Формат очний (offline / Facetoface), у міжсесійний період – дистанційний (online).

Blended Learning – викладання курсу передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, он лайн консультування тощо.

5. Результати навчання

У результаті вивчення даного курсу здобувач повинен

знати:

- 1) загальні засади теорії прийняття рішень;
- 2) технологію процесу розробки управлінських рішень;
- 3) вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на реалізацію альтернатив;
- 4) методи прийняття, оцінки, організації та контролю виконання управлінських рішень;

уміти:

- 1) використовувати свої знання під час розв'язання конкретних практичних задач, обґрунтувати кожний стан розв'язання відповідними теоретичними положеннями курсу, обирати найкращий шлях розв'язання;
- 2) проводити порівняльний аналіз методів та відповідних результатів;
- 3) давати конкретні рекомендації щодо застосування методів розв'язання задач прийняття рішень в конкретній ситуації;
- 4) самостійно реалізувати процес прийняття рішень, порівнюючи різні підходи.

Набутисоціальнихнавичок(soft-skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал, взаємодіяти в проектній діяльності;
- не байду жести ставлення до участі у громадських суспільних заходах, спрямованих на підтримку здорового способу життя оточуючих.

6. Обсяг дисципліни

Вид роботи	Кількість годин
Лекції	10
Практичні заняття	20
Самостійна робота	60
Разом	90

7. Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Кількість кредитів/годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна/вибіркова
2021/2022	IV	8	3 / 90	2	Залік	Вибіркова

8. Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Теорія прийняття рішень» істотно підвищиться, якщо здобувач попередньо опанував та/або повторив матеріал дисциплін «Психологія та конфліктологія», «Менеджмент та маркетинг інформаційних продуктів та послуг», «Етика і психологія ділового спілкування» тощо освітньої програми, за якою навчається.

9. Технічне та програмне забезпечення/обладнання

У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією та викладачами з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, викладачами та підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт.

10. Політика курсу

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Відвідування занять:

Відвідування занять – важлива складова навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу. Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані не пізніше ніж за тиждень до залікової сесії.

Поведінка на заняттях:

Недопустимість: запізнення на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті студенти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: «Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ» (http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf); «Положення про організацію вивчення вибіркового навчального плану та формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти» (<http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/vibir.pdf>); «Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти ЦНТУ» (<http://www.kntu.kr.ua/?view=univer&id=50>).; «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ЦНТУ». Режим доступу: http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/polozh_system_yakosti.pdf.

11. Навчально-методична карта дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Поняття та основні положення теорії прийняття рішень			
Тема 1. Організація як керована система. Характеристика організації, її функцій і зовнішнього середовища як джерела потреб. Питання про споживчий вибір і вимоги до продукту розроблювального рішення. Вплив навколишнього середовища на організацію, її внутрішні перемінні: організаційно-технологічні компоненти керованих перемінних, їх взаємовплив і закон самозбереження організації.	1	2	7
Тема 2. Основні положення теорії прийняття рішень. Проблематика основ теорії рішень та психологічні проблеми їх прийняття. Управлінське рішення в циклі керування, поняття критеріїв і класів рішень та їх класифікації.	1	2	7
Тема 3. Людський фактор і психологічні аспекти управлінських рішень. Роль людського чинника в ухваленні рішення. Ухвалення рішення як творчий складний процес. Психологічні та неформальні аспекти управління організацією.	2	2	7
Тема 4. Етапи рішення і процедури виявлення проблем. Поняття етапів розробки рішень і процедури виявлення проблем керування.	1	2	7
Змістовий модуль 2. Методика прийняття рішень			
Тема 5. Мета та альтернативи в управлінському рішенні. Методи визначення та формування цілей керування, обґрунтування й оцінки альтернативних варіантів рішення. Оптимізаційні завдання й ефективні рішення.	1	2	7
Тема 6. Особливості вирішення завдань управління. Практичні підходи до вирішення завдань з рядом критеріїв. Поняття про групові рішення і правила більшості.	1	4	7
Тема 7. Методи прийняття рішень. Метод системного аналізу та його окремі аспекти. Методи дослідження операцій у прийнятті рішень. Проблеми творчого мислення і неформальних методів рішень, їх реалізації.	1	2	6
Тема 8. Застосування теорії ігор та її завдання. Методи математичного програмування і планування та їх характеристика. Особливості застосування теорії ігор у прийнятті рішень.	1	2	6
Тема 9. Особливості етапу реалізації прийнятого рішення. Основні методи оцінки управлінських рішень, отримання та обробки експертної інформації.	1	2	6

Разом	10	20	60
--------------	-----------	-----------	-----------

12. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: залік.

Контроль знань та умінь здобувачів (поточний та підсумковий) здійснюється за кредитною трансферно-накопичувальною системою організації освітнього процесу в ЦНТУ. Рейтинг студента із засвоєння навчальної дисципліни визначається за стобальною та дворівневою («зараховано, «не зараховано») шкалами оцінювання результатів навчання. Він складається з рейтингу поточної навчальної роботи впродовж семестру, для оцінювання якої призначається 100 балів.

За навчальним планом передбачається при вивченні навчальної дисципліни виконання певних видів робіт на лекційних, практичних, семінарських заняттях, виконання індивідуальних завдань, інших видів навчальної діяльності, тому оцінка здобувачам вищої освіти вище 60 балів може виставлятися без виконання ними підсумкової залікової роботи.

Семестровий залік проводиться на останньому занятті, до початку екзаменаційної сесії.

Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни «Теорія прийняття рішень»

Поточний контроль та самостійна робота																Підсумковий контроль	
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2								Всього	Залік
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	ЗК 1	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	ЗК 2		
5	5	5	5	5	5	5	15	5	5	5	5	5	5	5	15	100	100

Примітка: T1, T2, ..., T14 – тижні, ЗК1, ЗК2 – поточний змістовий контроль.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті.

Рівень знань оцінюється:

«Відмінно» / «Зараховано» – здобувач вищої освіти досконало засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання у процесі аналізу практичного матеріалу, висловлює власні міркування стосовно тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

«Добре» / «Зараховано» – здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, викладає його аргументовано, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, має практичні навички, висловлює власні міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або у процесі аналізу практичного матеріалу.

«Задовільно» / «Зараховано» – здобувач вищої освіти, в основному, володіє теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність

стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вмiє оцiнювати факти та явища, пов'язувати їх з майбутньою дiяльнiстю.

«Незадовiльно» / «Не зараховано» – здобувач вищої освіти не опанував навчальний матерiал дисциплiни, не знає наукових фактiв, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованiй лiтературi; вiдсутнi наукове мислення, практичнi навички не сформованi. Студенти, якi не з'явилися на iспит без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовiльну оцiнку.

Переведення пiдсумкової оцiнки за вивчення навчальної дисциплiни, вираженої у балах, в екзаменацiйну (залiкову) за нацiональною шкалою та шкалою ЄКТС здiйснюється за вiдповiдною шкалою.

Шкала оцiнювання

Оцiнка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцiнка		
		За нацiональною системою (iспит, диференцiйований залiк: курсова робота, практика)	За нацiональною системою (залiк)	За системою ЦНТУ
A	ВiДМiННО – вiдмiнне виконання лише з незначною кiлькiстю помилок	5 (вiдмiнно)	Зараховано	90–100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середньогорiвня з кiлькама помилками	4 (добре)	Зараховано	82–89
C	ДОБРЕ – в цiлому правильна робота з певною кiлькiстю грубих помилок			74–81
D	ЗАДОВiЛЬНО – непогано, але зi значною кiлькiстю недолiкiв	3 (задовiльно)	Зараховано	64–73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мiнiмальнi критерiї			60–63
FХ	НЕЗАДОВiЛЬНО – потрiбно попрацювати перед тим, як перекласти	2 (незадовiльно)	Незараховано	35–59
F	НЕЗАДОВiЛЬНО – необхiдна серйозна подальша робота			1–34

Критерiї оцiнювання знань i вмiнь здобувачiв визначенi [Положенням про органiзацiю освітнього процесу в ЦНТУ](#) (С. 28 – 31).

13. Рекомендованi джерела iнформацiї

Базові:

1. Василенко В.О. Теорiя i практика розробки управлiнських рiшень: посiбник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 420 с.
2. Гевко I.Б. Методи прийняття управлiнських рiшень: пiдручник. – К.: Кондор, 2009. – 187 с.
3. Дерлоудес. Ключовi управлiнськi рiшення. Технологiя прийняття рiшень: пер. з англ. – К.: Наукова думка, 2001. – 242 с.
4. Карданская Н.Л. Основы принятия управленческих решений: учеб. пособие. – М.: Русская деловая литература, 1998. – 288 с.
5. Кiгель В.Р. Методи i моделi прийняття рiшень в ринковiй економiцi: монографiя. – К.: ЦУЛ, 2003. – 202 с.
6. Кирхлер Эрих, Шротт Андреа. Принятие решений в организациях. Психология труда и организационная психология: пер. с нем. – Харків:

Издательство «Гуманитарный центр», 2004. – 160 с.

7. Колпаков В.М. Теория и практика принятия управленческих решений : пособие. – К.: МАУП, 2000. – 256 с.
8. Корнилова Т. В. Психология риска и принятия решений: пособие. – М.: Аспект Пресс, 2003. – 286 с.
9. Литвак Б.Г. Разработка управленческого решения: учебник, 4-е изд., испр. – М.: Дело, 2003. – 392 с.
10. Орлов А.И. Принятие решений. Теория и методы разработки управленческих решений: учеб. пособие. – М.: ИКЦ «Март», 2005. – 496 с.
11. Юкаева В.С. Управленческие решения : пособие. – М.: ИД «Дашков и К°», 1999. – 292 с.

Допоміжні:

1. Блюменау Д. Информация – Сознание – Интуиция – Творчество [Текст] / Д.Блюменау // Научные и технические библиотеки. – 2004. – № 11. – С.5– 17.
2. Блюменау Д. Когнитивная интегральная составляющая творческого процесса [Текст] / Д.Блюменау // Научные и технические библиотеки. – 2006. – №6. – С.19–36.
3. Борищполец К. П. Методы политических исследований. – М.: Аспект Пресс, 2005. – 221 с.
4. Виноградський М.Д., Виноградська А.М., Шканова О.М. Організація праці менеджера: навч. посібник. – К.: Кондор, 2002. – 518 с.
5. Григораш С.М. Організація та управління діяльністю інформаційних установ: конспект лекцій. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2014. – 234 с.
6. Євтушевський В.А., Ковальська К.В., Бутенко Н.В. Стратегія корпоративного управління: монографія. – К.: Знання, 2007. – 287 с.
7. Капица С. П. и др. Синергетика и прогнозы будущего. 2-е изд. – М.: Эдиториал УРСС, 2001. – 288 с.
8. Качинський А. Б. Безпека загрози і ризик: наукові концепції та математичні методи. – К., 2003. – 472 с.
9. Кипнис М. Тренинг комунікації: уч.посібник. – М.: Ось-89, 2004. – 127 с.
10. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту: підручник. – К.: Академвидав, 2003. – 416 с.
11. Матвієнко О. В. Основи інформаційного менеджменту : навч. посіб. / О. В. Матвієнко. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 128 с.
12. Немцов В.Д., Довгань Л.Є., Сініок Г.Ф. Менеджмент організацій: навч. посібник. – К.: ТОВ «УВПК»ЕксОб», 2001. – 392 с.
13. Осовська Г. В. Основи менеджменту: навч. посібник. – К.: Кондор, 2003. – 556 с.
14. Рева О.М. Рішення на кожному кроці і ... з посмішкою: посібник для допитливих. – Кіровоград: Поліграфічні послуги, 2007. – 308 с.
15. Савельєва В.С. Психологія управління: посібник. – К.: «Професіонал», 2005. – 320 с.
16. Стадник В.В., Йохна М.А. Менеджмент: посібник. – К.: Академвидав, 2003. – 464 с.
17. Таркуцяк А.О. Фінансовий аналіз та управлінські рішення (на прикладі роботи вищого навчального закладу): навч. посібник. – К.: Видавництво Європейського ун-ту, 2001. – 201 с.
18. Цыганков П. А. Теория международных отношений: Учебное пособие. – М.: Гардарики. – 2002. – 590 с.
19. Чавкин А.М. Методы и модели рационального управления в рыночной экономике: Разработка управленческих решений : учеб. пособие. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 320 с.
20. Хинш Р., Виттманн С. Социальная компетенция: Практическое руководство по тренингу. – Харьков: Изд-во Гуманитарный Центр, 2005. – 192 с.

21. Шепелева Л.Н. Программы социально-психологических тренингов. – Спб.: Питер, 2008. – 160 с.